

0:25, Szombat (július 23.), Filmmúzeum

Gázláng

(Gaslight)

fekete-fehér, amerikai thriller, 114 perc, 1944

rendező: George Cukor

író: Patrick Hamilton

forgatókönyvíró: John Van Druten, Walter Reisch, John L. Balderston

zeneszerző: Bronislau Kaper

operatőr: Joseph Ruttenberg

díszlettervező: Cedric Gibbons

jelmeztervező: Irene

producer: Arthur Hornblow Jr.

vágó: Ralph E. Winters

szereplő(k):

Charles Boyer (Gregory Anton)

Ingrid Bergman (Paula)

Joseph Cotten (Brian Cameron)

Angela Lansbury (Nancy Oliver)

Dame May Whitty (Miss Thwaites)

Izgalmakkal teli klasszikus filmalkotás, amelyben egy gonosz férfi (Boyer) kész őrületbe kergetni szép fiatal menyasszonyát (Bergman), csak hogy az elrejtett drágakövek nyomára bukkanjon. A mézeshetek végeztével a pár egy ódon birtokra költözik, amelyet a feleség örökölt gyilkosság áldozatául esett nagynénjétől. Ezzel minden készen áll ahhoz, hogy a gonosz férj véghez vigye ravaszul terveit, s addig játsszon gonosz bújócskát a házban, amíg kétségbeesett felesége kétségbe nem kezdi vonni saját elmeépségét.

Linkek:

IMDb

Díjak és jelölések:

Golden Globe díj (1945) - Legjobb női alakítás: Ingrid Bergman

Oscar-díj (1945) - Legjobb női alakítás: Ingrid Bergman

Oscar-díj (1945) - Legjobb film jelölés: Arthur Hornblow Jr.

Oscar-díj (1945) - Legjobb operatőr jelölés: Joseph Ruttenberg

Oscar-díj (1945) - Legjobb női mellékszereplő jelölés: Angela Lansbury

Oscar-díj (1945) - Legjobb férfi alakítás jelölés: Charles Boyer

Oscar-díj (1945) - Legjobb forgatókönyv jelölés: Walter Reisch, John Van Druten, John L. Balderston

*

Gázláng (1944)

A magyar származású rendező George Cukor egyik leginkább ismert és elismert filmje a Gázláng. Az 1944-ben készült mozi eredetije egy színpadi dráma, egy színhelyes kamara-darab Patrick Hamilton azonos című munkája nyomán.

A film hangulatában és történetvezetésében a későbbi Hitchcock filmekre oly jellemző feszültségkeltés alapjai mind megtalálhatók. S a tettes nem valami félelmetes úrlény, vagy idegen organizmus, hanem maga az ember. Cukor legalább olyan jól találta el filmjében az arányokat, mint Hitchcock a Psychóban. Az egyre erősödő téboly, a sötétben hallható lépések, a kisebb hévvel világító gázlámpa lángja, és az éjszakai nyomasztó köd számomra a kor egyik legfeszültebb filmjét eredményezik. A fokozatosan felépülő "terror" rettegésben tartja főhősünket, ki lassan maga is elhiszi, hogy megőrült. Az aprólékos játék darabjait a néző is a film főszereplőivel együtt rakja össze, hiszen előzetesen nem tudunk meg semmi indokot, hogy miért történik az, amit látunk.

A 19. századi stilizált London meglelevenítése a képeken ugyan nagyon stúdiószagú, akár a film kezdetén az itáliai képsorok. Mégis remekül érezhető a fekete-fehér tónusok megváltozásával a film hangulata. Az elején a könnyed, világos színek dominálnak, míg a végjátékban már a sötétebb, feketése hajló képek tömkelege foglalja el a vásznat. A fiatal Ingrid Bergmann emlékezetes sikoltozós jelenete a lépcsőházban, illetve a szobájában egyedül tartózkodó, lassan az örület határára sodródó, magának szüntelenül bizonyítani akaró hangok között elvesző fiatalasszony egy életre összefonódott vele. Arca is változik, ahogy a történet komorodik.

A férjet alakító Charles Boyler végig megmarad az a hűvös figura, akit a történet elején megismerhetünk. Mimikája, mozdulatai, az elején sejthető félrenézései mind apró utalások arra a rejtélyre, ami végigkíséri a filmet. Egyre fokozódó izgalmi állapota, és az általa alkalmazott pszichológiai megfélemlítés nem ismer határokat. Az kezdetekkor még játékosan eltűnő és elvesző tárgyak, a végére komoly kérdéssé állnak össze, hiszen megkérdőjeleződik a nő épelméjűsége. Minden arra megy ki, hogy a férj megpróbálja elhitetni az asszonnyal, hogy ez csak az ő képzelődése; ezzel az a célja, hogy feleségét örületbe kergesse és ő maradjon egyedül a nő örökölt házában. A házban mely olyan titkot rejteget, amiről senki nem tudja, hogy valójában létezik-e: drágakövek, ékszerek, az évtizeddel ezelőtt meggyilkolt nagynéni hagyatéka.

Megunthatatlan klasszikus, az egyik legjobb és legkorábbi pszichológiai alapokra helyezett film, melynek műfaját Hitchcock későbbi filmjeiben emelte valódi magaslatokba.

ANGELUS BLOGJA

*